

tóság, a Találmányi és Műszaki Információs Főhatóság Dokumentációs és Információs Igazgatósága) és az ágazati információs rendszerek.

Az országos rendszer egyik fő feladata az NTMIR többi nemzeti rendszereivel való együttműködés a komplex program alapján, továbbá együttműködés nemzetközi szervezetekkel a tudományos és műszaki információ területén.

Az értekezleten a következő kérdések kerültek még napirendre: az információs dolgozók képzése és továbbképzése Kubában; az információs tevékenység helyzete Latin–Amerikában; a FID Latin–Amerikával foglalkozó Bizottságának tevékenysége; az információs szervek munkája tervezésének módszertana; információs gyűjtemények létrehozása; információs folyamatok automatizálása stb.

(Görög Ibolya)

* * *

FOLYÓIRATISMERTETÉS

Új nemzetközi tájékoztatási folyóirat

(*International Forum on Information and Documentation*)

A tudományos műszaki forradalom előrehaladásával egyre többen – az egész világon mintegy 800 ezren – vesznek részt a tudományos tájékoztatási munkában. Az e téren folyó kutatás és fejlesztés is mind nagyobb méreteket ölt. Az ipari államokban a tudományok fejlesztésére szánt beruházások 2–3%-át a tudományos tájékoztatásra fordítják.

Az Ulrich's *International Periodicals Directory* adatai szerint a világon mintegy 700 tájékoztatási és könyvtári folyóirat jelenik meg. Ezek a folyóiratok a tájékoztatás valamennyi kérdését részletesen megvitatják ugyan, de természetesen főleg saját nemzeti szempontjaiknak megfelelően. Ma viszont a tudományos, gazdasági és műszaki fejlődés egyre inkább nemzetközivé válik, ami a tudományos tájékoztatás széles körű nemzetközi együttműködését kívánja meg. Az országos és területi szinten, nagy költséggel létrehozott, hatalmas, gépesített információs rendszerek racionális működtetése is csak együttműködéssel, a feldolgozott tudományos és műszaki információk cseréjével lehetséges. Ahhoz, hogy az információkhoz és az információs forrásokhoz valamennyi résztvevő ország hozzájuthasson, meg kell oldani a rendszerek kompatibilitásának problémáját, ki kell dolgozni a nemzetközi szabályokat, szabványokat és az ésszerű munkamegosztás elepeleit.

Mind a területi, mind a nemzetközi együttműködés döntően fontos kérdésének azonban a jelenleg megjelenő nemzeti és nemzetközi tájékoztatási folyóiratok igen kevés teret szentelnek. Ez indította a FID-et, mint a nagy tapasztalatokkal rendelkező, legnagyobb nemzetközi tájékoztatási szervezetet arra, hogy feladatának tekintse egy olyan tudományos folyóirat kiadását, mely nemzetközi fóruma, módszertani irányítója lesz a tudományos tájékoztatás terén folyó együttműködésnek.

Negyven évvel ezelőtt a FID már útjára bocsátotta első nemzetközi folyóiratát, a *Revue (Internationale) de la Documentation-t*. Azóta azonban a tájékoztatási tevékenység és a tájékoztatástudomány gyors növekedése olyan helyzetet teremtett, melyben a nemzetközi érdeklődésre számot tartó eredmények szélesebb körű megvitatására van szükség. Egy nemzetközi fórum létesítése különösen az utolsó öt-nyolc év alatt vált időszerűvé, amint a fokozódó információs problémák a világ szakemberei számára mind nyilvánvalóbbakká váltak.

Az UNISIST létrehozásával megtörténtek az első gyakorlati lépések is a nemzetközi együttműködés felé. Az UNISIST céljai azonban csak a világ tudományos társadalmának, tájékoztatási szakembereinek nemzetközi összefogásával valósulhatnak meg.

Ezeket a szempontokat szem előtt tartva határozta el a FID egy újabb tudományos folyóirat kiadását a tájékoztatás kiterjedt problémakörének megvitatására. Ez fontos feladatként szerepelt a FID 1970 évi programjában, 1974-ben pedig a FID közgyűlése határozta el az *International Forum on Information and Documentation* (IFID) megjelenését.

INTERNATIONAL FORUM ON INFORMATION AND DOCUMENTATION

INTERNATIONAL FEDERATION FOR DOCUMENTATION

VOL. 1

1

1975

A szerkesztő bizottság 21 tagja 15 ország vezető tájékoztatási szakembereinek sorából került ki. Az angol és orosz nyelvű kiadásban is megjelenő folyóirat főszerkesztője A. I. MIHAJLOV professzor a VINITI igazgatója, kiadója a VINITI.

A folyóirat különböző országok szakembereinek cikkeiket és tanulmányait adja közre, megvitatta a tájékoztatás legfontosabb kérdéseit, különös tekintettel az UNISIST program megvalósítását szolgáló nemzetközi együttműködés kiépítésére és megszilárdítására.

Elsősorban a következő tárgykörökkel foglalkozik:

a tudományos kommunikációs rendszer tanulmányozása;

a tájékoztatás elméletének és gyakorlatának általános szempontjai;

a tájékoztatási munka szervezése;

nemzetközi együttműködés a tájékoztatási munka területén;

tájékoztatási szakemberek és felhasználók képzése;

a tájékoztatás fogalma és terminológiája;

a tájékoztatás tárgykörében és a rokon területeken megjelent új könyvek és folyóiratok.

Helyet kapnak a lapban a szerkesztőséghez küldött levelek, valamint a konferenciákról, szimpoziumokról, új szervezetekről és intézményekről szóló hírek is.

A negyedévenként megjelenő folyóirat 1975. 1. évfolyam 1. száma nemrégén látott napvilágot. A szám cikkeinek középpontjában a „tudományos kommunikáció” áll. Ez a kimeríthetetlen téma előtérbe helyezi a tájékoztatástudomány kulcskérdéseit és lehetővé tette a szerkesztőség számára, hogy a szerzők széles körének módját adjon véleményük kifejtésére a kérdés-komplexum valamennyi részletéről: az információk közreadásának elméletéről és gyakorlatáról; a tudományos és műszaki információk kommunikációs hálózatának két alapvető szempontjáról; a tudományos információk továbbításának modelljéről; a mikrokiadásoknak a tudományos kommunikációra gyakorolt hatásáról; a műszaki írásmódról, azaz a gondolatok elrendezésének módjairól; terminológiai kérdésekről stb.

Az új folyóirat legjelentősebb cikkeinek ismertetését a jövőben természetesen a TMT is rendszeresen közreadja.

(Dezső Zsigmondné)

TÁJÉKOZTATÁSI MUNKA ÁLTALÁBAN

Az Egyesült Államokban folyó könyvtártudományi és tájékoztatásügyi kutatómunka szervei és intézményei

Douglas FERGUSON, a *Stanfordi Egyetem* információs adatfeldolgozó szolgálatának vezetője nem vállalkozott szemlélésben a könyvtártudományi és tájékoztatásügyi kutatások teljes tartalmi és kutatásszervezési problematikájának bemutatására. Fő célja az volt, hogy *áttekintést adjon azokról a forrásokról, amelyek feltárják a különféle szervek, szervezetek és intézmények kereteiben folyó kutatások eredményeit*; ezért nem fordított figyelmet a szakirodalmat visszamenőlegesen feltáró bibliográfiai eszközökre sem. Kiindulópontja, hogy maga a tárgyalt terület sem tekinti magát egységes egésznek és egy-két kísérlettől eltekintve nem történt meg e tudományág információs folyamatainak elemzése, sem pedig szerkezetének szociológiai szempontból való feltárása. Hangsúlyozza a kutatások multidiszciplináris és kettős jellegét (elméleti és alkalmazott-fejlesztő), s hogy a kutatási eredmények fő befogadó közönsége a gyakorló könyvtárosokból adódik (ld. a hivatkozott irodalom 1–4. tételét).

Kutatásokat folytatnak:

egyének, így pl. tanulmányaik lezárására készülő egyetemi hallgatók, akik saját vagy intézményük nagyon is korlátozott anyagi erőforrásaira támaszkodnak;

könyvtárak és egyéb intézmények*, költségvetésükben biztosított, vagy külső fedezet felhasználásával;

kereskedelmi tanácsadó cégek (mint pl. Arthur D. LITTLE Inc.) szerződések vagy állami szubvenció alapján;

kormányzati szervek (pl. a NASA – National Aeronautics and Space Agency vagy a National Institute of Health);

néhány további intézmény (pl. a National Commission on Libraries and Information Science vagy az ERIC – Educational Resources Information Centre).

Azok a kutatások, amelyek nem honvédelmi célokat szolgáltak, elsősorban a következő forrásokból nyertek anyagi támogatást:

a) az 1956-ban kibocsátott, a könyvtári szolgáltatásokról és építkezésekről szóló törvény alapján létesült *szövetségi*, s a hozzá illeszkedő *állami, illetve helyi alapok*;

b) a *Council on Library Resources* alapítvány;